

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Etelä-Karjalan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua kansallisesta metsästrategiasta 2035.

Metsäbiotalouden merkitys on Etelä-Karjalassa Suomen maakunnista suurin. Alueen metsäteollisuudella ja metsillä on ratkaiseva merkitys maakunnan, mutta myös kansallisen elinvoiman, työllisyyden ja arvonlisäyksen kannalta. Kansallisen metsästrategian rooli onkin merkittävä metsäteollisuuden toimintaedellytysten säilyttämisessä alan tulevaisuuden haasteisiin ja muutostarpeisiin vastaamisessa.

Metsäsektorin toimintaympäristössä on tapahtunut isoja muutoksia viimeisen vuoden aikana. Venäjä rajoitti raakapuun vientiä syksyllä 2021. Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan seurauksena raakapuun tuonti Venäjältä loppui, mikä tarkoittaa vuosittain noin 10 miljoonan puuraaka-ainekuution tuontia Venäjän sijaan kotimaasta ja esimerkiksi Baltian maista. Aiempaa kalliimmat tuotantopanokset voivat aiheuttaa heikoimmin kannattavien toimintojen supistumista ja siten merkittäviä aluekehitysvaikutuksia. Etelä-Karjalan liitto esittää tämän näkökulman vahvempaa esille tuontia luvussa 2.2.4.

Kaikessa yhteiskunnan toiminnassa on huomioitava ilmastonmuutos ja luontokato, jotka jatkavat etenemistään. Metsäsektorin rooli juuri ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa sekä monimuotoisuuskehityksen kääntämisessä on merkittävä. Uusiutuvalla puuraaka-aineella korvataan fossiilisia raaka-aineita ja tarjotaan ratkaisuja ilmastonmuutokseen. Suomen ja Etelä-Karjalan metsäteollisuudessa on tapahtunut lupaavaa kehitystä viime vuosina sivuvirtojen hyödyntämisessä sekä uusien tuotteiden kehittämisessä. Vastuullisuus ja vähemmästä enemmän -ajattelu on osa metsäbiotaloutta. Uusien investointien ja tuontipuun vähenemisen vuoksi metsiin kohdistuu kuitenkin merkittäviä hakkuiden lisäyspaineita, mikä uhkaa vähentää hiilinieluja ja heikentää laajemmin maankäyttösektorin ilmastotavoitteisiin pääsyä. Tilanne tulee selkeämmin tunnistaa myös strategiassa.

Etelä-Karjalan liitto näkee erittäin tärkeänä huolehtia metsien tuotantokyvyn ja metsäteollisuuden toimintaedellytysten säilymisestä. Samalla on huomioitava, että ilmastonmuutos, luontokato sekä hakkupaineiden kasvu edellyttävät muun kehittämisen lisäksi käyttötapojen huolellista yhteensovittamista, hakkuiden toteuttamista kestäväällä tasolla sekä metsien hoidon käytäntöjen ja

metsäalojen työmenetelmien ja toimintatapojen päivittämistä. Myös virkistyskäytön ja matkailun toimintaedellytykset on turvattava. Strategiassa on huomioitava, että se on myös elinkeinotoimintaan laajasti vaikuttava strategia.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Kansallinen metsästrategia 2035:n visio on tavoitella kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille. Vastuullisuus ja kestävyys ovat erinomaisia lähtökohtia, joiden olisi hyvä näkyä strategiassa kauttaaltaan. Myös esitetty hyvinvointitalouden näkökulma avaa metsien moninaista merkitystä yhteiskunnassa.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Strategiassa puhutaan laajasti metsien kestävästä käytöstä, mikä huomioidaan hyvin kappaleessa 3.2.3 metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä koskien. Tavoitteisiin ei kuitenkaan sisälly tavoitetta hakkuumäärien kestävydestä.

3.2.1 Tavoite on otsikoitu seuraavasti: Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla. Vastuullisuus on kannatettavaa ja metsäalan elinehto, mutta näkyy heikosti kappaleessa esitetyissä tavoitteissa. Metsiin perustuvan liiketoiminnan monipuolistumisen ja kasvun tavoitteessa voisi korostaa esimerkiksi resurssiviisautta, kiertotaloutta ja tavoitetta korkeamman arvonlisän liiketoiminnasta. Myös esimerkiksi toimivan infran osalta tulisi korostaa vähäpäästöisen liikkumisen edellytyksiä raiteitse ja vesitse.

Esitettyjen tavoitteiden lisäksi Etelä-Karjala esittää, että strategia sisältäisi suomalaisen metsäalan kestäväksi ja vastuulliseksi brändäämisen tavoitteita. Strategiassa on mahdollisuus luoda yhteinen tahtotila ja toimenpiteet siihen pääsemiseksi. Kestävän ja vastuullisen toimijuuden imago heijastuu positiivisina vaikutuksina alan taloudelliseen kasvuun ja kysyntään, joka puolestaan lisää työpaikkoja ja kiinnostusta alan koulutusta kohtaan.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Otsikkotasolla hankesalkut ja toimenpiteet ovat kattavat ja edistävät lausunnossa aiemmin esitettyjä tärkeitä tavoitteita. Esitetyt toimenpiteet jäivät kuitenkin melko yleiselle tasolle, jolloin alueellisiin metsäohjelmiin sisältyy odotuksia konkreettisemmista toimista. Hankesalkkujen sisältö on nyt vaikeasti arvioitavissa, mikä todetaan myös lausuntoaineistoon sisältyvässä strategian vaikutusten arvioinnissa. Myös tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteys olisi oltava näkyvissä ja hankesalkun tulisi sisältää jokaista tavoitetta kohden toimenpiteitä.

Etelä-Karjalan liitto näkee kannatettavana tukimuotojen lisäämistä METSO- ja HELMI-ohjelmien rinnalle uhanalaiskehityksen saamiseksi elpymisuralle. Hiilinielujen näkökulmasta kannusteita tarvittaisiin myös esimerkiksi jatkuvapeitteisen kasvatuksen lisäämiseksi suometsissä, mikä samalla vähentäisi vesistöihin kohdistuvia päästöjä. Kaiken kaikkiaan toimenpiteissä tulisi kiinnittää

huomiota suojavyöhykkeisiin, vesistökuormitukseen, suometsien käsittelyyn ja hyönteistuhojen torjuntaan.

Kansalliseen metsästrategiaan sopisi hyvin myös tavoite metsänomistuksen säilymisestä kotimaassa.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

Suomessa tulisi olla selkeämpi tahtotila ja yhteinen, poikkihallinnollinen strategia metsien käytön tulevaisuudesta. Selkeämpi kansallinen strategia tukisi EU-tason vaikuttamistyötä ja loisi näkymää vakaammasta toimintaympäristöstä kestävyden eri näkökulmista.

Etelä-Karjalan tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää, että huolehdimme yhtä lailla metsien tuotantokyvyn säilymisestä, metsäteollisuuden toimintaedellytyksistä kuin myös ympäristö- ja ilmastotavoitteiden sekä matkailun ja virkistyskäytön yhteensovituksesta.

Blomqvist Laura
Etelä-Karjalan liitto